Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи
_____Інна АНДРУШКО
"29" серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО
В. о. завідувача кафедри
медичної біології
_____Світлана ХЛЄСТОВА
"27" серпня 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Генетична психологія

Спеціальність	225 Медична психологія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медична психологія», 2021
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Медичної біології
Лектор	к.б.н., доц. ЗВО Тетяна Полеся
Контактна інформація	medbiology@vnmu.edu.ua вул. Пирогова, 56
Укладач силабусу	В. о. зав. кафедри, доцент Світлана ХЛЄСТОВА, доцент ЗВО Світлана ГОРБАТЮК

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП/місце дисципліни в ОПП	ОК 39 //дисципліна професійної підготовки
Курс/семестр	*3* курс (V семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2 кредитів ЄКТС
Кількість змістових модулів	3 модулі
Структура дисципліни	Лекції - 8 год Практичні заняття – 16 год Самостійна робота – 36 год
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (*або дистанційна згідно наказу*)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Генетична психологія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки. Предметним напрямком програми є людина як духовно-тілесний індивід, породжений своєю власною предметно-практичною діяльністю, програма орієнтована на отримання знань про основні категорії генетичної психології та місце генетичної психології в системі психологічних наук, формування навичок проводити генетичне психологічне дослідження, виявляти психологічні і соціальні чинники, що впливають на психічний розвиток та використовувати знання з генетичної психології в майбутній діяльності лікаря-психолога.

Передреквізити. Вивчення дисципліни «Генетична психологія» базується на знаннях дисциплін: «Медична біологія», «Медична психологія. Вступ до спеціальнотсі», «Загальна психологія», «Історія психології та сучасні напрямки психології», «Інформаційні технології у психології та медицині», «Вікова та педагогічна психологія», «Експериментальна психологія та психодіагностика» й інтегрується з цими дисциплінами.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни «Генетична психологія» є ознайомлення студентів з об'єктивними процесами зародження і становлення нових психічних явищ, психічних механізмів, що допоможе медичним психологам в усвідомленні основних підходів до організації психологічних досліджень, виявити можливі варіанти інтерпретації їхніх результатів і тих висновків, що з них випливають. В курсі «Генетичної психології» розглядаються, як загально-теоретичні та методологічні проблеми, так і конкретні питання, пов'язані із психологічним консультуванням дітей та їхніх батьків, вчителів та інших спеціалістів.

Постреквізити Вивчення дисципліни «Генетична психологія» закладає основи для вивчення студентами дисциплін: «Спеціальна психологія та дефектологія»,

«Нейропсихологія», «Патопсихологія», «Медична психологія», «Психіатрія. Наркологія»,

«Психотерапія» що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування знань з «Генетичної психології» в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

1) Мати ґрунтовні знання із структури генетичної психології.
2) Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань з генетичної психології.
3) Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.
4) Знати та застосовувати отримані теоретичні знання з генетичної психології та практичні навички в професійній діяльності лікаря-психолога.
5) Спланувати та провести психоосвітню, просвітницьку та профілактичну роботу серед населення про особливості генетичної психології.
6) Встановлювати ефективний терапевтичний альянс з пацієнтами.
7) Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 Генетична психологія	5 семестр 60 год/ 2 кредитів	Лекції № 1-4 Практичні заняття №№ 1-7 Теми для самостійного опрацювання №1-7

Дисципліна включає 7 тем, які поділені на 3 тематичні модулі.

Змістовий модуль 1. Предмет, методологія і методи генетичної психології.

Тема 1. Предмет і завдання генетичної психології. Тема 2. Методологія і методи генетичної психології.

Змістовий модуль 2. Закономірності психічного розвитку.

Тема 3. Закономірності психічного розвитку в онтогенезі. Тема 4. Розвиток здібностей.

Змістовий модуль 3. Розвиток особистості.

Тема 5. Розвиток особистості.

Тема 6. Розвиваюче навчання та виховання.

Тема 7. Затримка психічного розвитку: психологічна діагностика і компенсація.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1. провести генетичне психологічне дослідження і виявити психологічні і соціальні чинники, що впливають на психічний розвиток;
2. застосовувати теоретичні, емпіричні та експериментальні методи дослідження;
3. виявляти відхилення в психічній діяльності дитини;
4. діагностувати стан свідомості;
5. провести психологічне дослідження дітей;
6. проводити дослідження розумового розвитку школяра у процесі навчання;
7. застосовувати управління навчальною діяльністю за допомогою програм, що ґрунтуються на теорії поетапного формування розумових дій;
8. виявляти та враховувати залежність між уявленням про об'єкт і вибором засобів (методів) побудови логіки конкретно-наукового дослідження;
9. застосовувати циклічне управління процесом навчання;
10. виявляти зв'язок між психічним розвитком дитини та її вихованням в навчанням;
11. застосувати принцип перетворення ситуації з метою з'ясування загального відношення змістової системи;

12. застосувати принцип моделювання виділеного відношення в графічній чи знаковій формі;
13. застосувати принцип перетворення моделі відношення для вивчення його властивостей в «чистому вигляді»;

14. застосувати принцип виділення і побудови серії часткових конкретно-практичних задач, які розв'язуються загальним способом.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та проміжних контролів, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, написання рефератів, підготовка презентацій, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра медичної психології та психіатрії з курсом післядипломної освіти/Студенту/Очна форма навчання/Медична психологія/3 курс/ Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням (https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./ Студенту). Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: *усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційний задач.*
Контроль засвоєння тематичного розділу дисципліни на проміжних контрольних заняттях	Методи: *усне або письмове опитування, електронне тестування, розв'язання ситуаційних задач, контроль практичних навичок*
Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Методи: *усне опитування* (згідно положення про організацію о світнього проце су у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/загільна-інформація/основні-документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/загальна- інформація/основні-документи)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	*Усне опитування (50-80 балів)* Оцінка за диференційований залік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисциліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
180-200	**A**	відмінно
170-179,99	**B**	добре
160-169,99	**C**	
141-159,99	**D**	задовільно
122-140,99	**E**	задовільно
0-121,99	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з дотримання правил техніки безпеки при перебуванні студентів в на території психіатричної лікарні. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до практичних занять.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття. На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, змінне взуття). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття. Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри. Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного контролю студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи) відповідно до порядку відпрацювань пропущених занять та «2», (опублікованого на сайті кафедри https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра медичної психології та психіатрії з курсом післядипломної освіти#)

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра медичної психології та психіатрії з курсом післядипломної

освіти/ Студенту або https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./ Новини. Студенту).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), електронну пошту, або платформу Microsoft Teams в робочий час.

1. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./ Студенту).

Базова література:

1. Максименко С.Д. Генетична психологія учіння людини: монографія / С.Д. Максименко. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 206 с.
2. О. І. Борисенко. Генетична психологія. Навчальний посібник для студентів медичного університету. – У 6-ти частинах. – Вінниця: ВНМУ, 2018. – 150 с.

Допоміжна література:

1. О. І. Борисенко. Генетична психологія. Навчальний посібник для студентів медичного університету. – Тестові завдання. – У 6-ти частинах. – Вінниця: ВНМУ, 2018. – 92 с.
2. О. І. Борисенко. Затримка психічного розвитку: психологічна діагностика і корекція: Навчальний посібник з «Генетичної психології» для для самостійної роботи студентів медичного університу. – Вінниця: ВНМУ, 2019. – 28 с.
3. О. І. Борисенко. Затримка психічного розвитку: психологічна діагностика і корекція: Навчальний посібник з «Генетичної психології» для самостійної роботи студентів медичного університету. - Тестові завдання. – Вінниця: ВНМУ, 2019. – 16 с.
4. М. Варій. Основи психології та педагогіки / М.Й. Варій, В.Л. Ортинський. - Центр навчальної літератури, 2012. - 376 с.
5. Спеціальна психологія / Кобильченко В., Омельченко І. - К: Академія, 2020. - 224 с.
6. Психологія людини з обмеженими можливостями. / В.Й. Бочелюк, А.В. Турубарова - К.: «Центр навчальної літератури», 2019. - 264 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронна адреса сайту університету: http://vnmu.edu.ua
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: http://library.vnmu.edu.ua
3. Всесвітня організація охорони здоров'я http://www.who.int/en/
4. Центр тестування https://www.testcentr.org.ua/uk/
5. МОЗ України https://moz.gov.ua/
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan
7. http://library.vsmu.edu.ua/
8. http://psy.vn.ua
9. library.univ.kiev.ua (Наукова бібліотека ім.. М.Максимовича). 10.library.vsmu.edu.ua/
11. nbuv.gov.ua (Національна бібліотека України).
12. nplu.kiev.ua (Національна Парламентська бібліотека України) 13.pidruchniki.com.

14.psychologies.ru
15.https://med.edu.ua/ukr/structure/Editorial_and_Publishing_Division.html

16.https://xn--80adi8aaufcj8j.xn--j1amh/testelex/subject/163

17.Psylab.info – Энциклопедия психодиагностики 18.psytests.org
19.https://periodicals.karazin.ua/pnmp/about
20.http://www.mps.kh.ua/

21. ukma.kiev.ua/ukmalib (Наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія")

2. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри (https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./ Студенту).

3. **Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни** опубліковані на веб-сторінці кафедри(https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./ Студенту).

Силабус з дисципліни «Генетична психологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри медичної біології (протокол № 1, від «27» серпня 2025 року).

Відповідальний за курс _____ доц. Тетяна ПОЛЕСЯ
(підпис)

В. о. завідувача кафедри _____ доц. ЗВО Світлана ХЛЄСТОВА
(підпис)